

תביעת בעל כרטיס אשראי שמסר הכרטיס לחברו והנתבע טוען שהכרטיס קנה אך לא חוייב בתשלום

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ובירורי יוחסין

נימוקי דין תורה זה מתוך הנפסק באחד מסניפי בית הדין בבני ברק ובקרית ספר (מודיעין עילית) בשבתו כבוררות וכבית הוראה לממונות במעמד שני צדדים, ע"י דיין יחיד או מותב תלתא

(תיק זה פורסם כבר בחוברות המודפסות של בית הדין)

תיק מס' 2642.

נידון לפני הגרי"ו בין בעל כרטיס אשראי ובין חברו שרכש בו חפץ מחו"ל ע"י אתר. ותורף הענין היה שראובן בעל הכרטיס אשראי הזמין את המוצר, ונרשם בחנות שכבר קיבלה התמורה מהאשראי של ראובן. אבל האשראי בפועל לא גבה מחשבונו של בעל הכרטיס. האם הריווח של ראובן או של שמעון. וסבר דאילו היה טעות גוי בשליח ומשלח היה הריווח הכל לשליח, אבל במקרה זה אין שמעון הרוכש זכאי לחצי מהריווח כי הוא לא קנה ולא שילם כלום. וע"כ חייב שמעון לשלם לראובן כי קנה החפץ ונרשם חיוב בחנות ע"י ראובן בכרטיסו. ומה שלא גובים מראובן כל הריווח שלו. ויכול לתפוס החפץ החינמי לעצמו עד ששמעון ישלם לו על זה.

אחרי בירור כל הטענות ואין סתירות בין הצדדים הוכרע למעשה: דמה שנרשם בחנות בשלם מהכרטיס של ראובן אין מחייב את שמעון לשלם לו עדיין, דראובן לא הוציא משלו כלום, רק הפעיל הלוואה לטובתו, וחב' האשראי מלוה לראובן עד סוף החודש שיגבו ממנו, ועד שלא גבו ממנו לא היה לו הוצאה ולא הלווה לשמעון כלום. ואילו החפץ כבר שייך לשמעון בקנין סיטומתא מיד כי קנה כשליח שלו, ושלוcho של אדם כמותו, ואילו היה ראובן משל ע"י האשראי שלו זה לא היה חוב לשמעון תמורת חפץ אלא חיוב פרעון חוב בעלמא, מה שהוציא לבקשתו. ולכן כעת למעשה הריווח כולו לשמעון שקנה חפץ, ולא חוייב לשלם עליו כי לא גבו מראובן והיות וראובן לא הוציא עבורו לא נוצר לשמעון שום חוב לשלם לראובן.

ואפשר בקצרה לומר כך: הקונה ברכישתו לווה מחברת האשראי של בעל הכרטיס, וחשבון הבנק של בעל הכרטיס הוא "ערב" לתשלום הרכישה. וכל ערב שמשלם למלווה מתחייב אליו הלווה. וכאן המלווה לא גובה. האם הערב אמור לקבל מתנה מהלווה על זה שהמלווה לא ביקש מהערב ובכל זאת הלווה נפטר?!

והגרי"ו השיב שאשראי הוא פורע חובו של חברו. החוב הוא של בעל הכרטיס שקנה, והרכישה נרשמה בחנות בתור שבעל הכרטיס שילם. כלומר שמבחינת החבר בעל האשראי הוא קנה ושילם ומישהו שילם בשבילו. האם זה פוטר את הקונה שהתחייב וקיבל את המוצר, זה שבעל הכרטיס קיבל מהאשראי פרעון?! וזה תלוי אם החיוב הוא על הוצאת ממון או החיוב הוא על מה שקיבל הקונה ממון על ידו. (ולמעשה המע"ה).